

dergelijke duidelijke voorwaarden zijn gesteld, kan de bovengestelde vraag opduiken.

En voor die gevallen is ze door W. m. i. zeer juist geformuleerd.

Want „kunnen we met leden van kringen in het „nieuwe verband“ samenwerken?“ — dat sluit van te voren allen onwil om met hen samen te werken uit.

Het sluit ook uit alle willekeur bij de beslissing in deze kwestie.

Het veronderstelt de bereidheid, om ze tot samenwerking toe te laten, of, namen ze te voren reeds deel in den arbeid, de samenwerking te bestendigen, als het kan.

Als het kan, zonder dat men daardoor binnenhaalt het gevaar voor het verbreiden van ernstige dwalingen en voor het breken van de eenheid en het onderling vertrouwen in den arbeid.

En zoo moet het.

Waar het met een goede conscientie mogelijk is, moeten wij de scheur, die deze broeders en zusters maakten, niet doortrekken. Eer moeten we die, zooveel in ons is, tot de engst mogelijke grenzen beperken.

Dat de liefde blijve. En kan ze maar van één kant komen — laat die kant dan de onze zijn.

Tegen de scheuring, die men maakte, moeten we niet alleen met woorden maar ook en vooral met daden protesteeren.

Doch dit wil natuurlijk allermint zeggen, dat we ter wille van deze broeders en zusters de orde van het „de waarheid en den vrede“ op zij zetten, of zelfs maar omkeeren mogen.

Dan zou er voor de vraag in 't geheel geen reden zijn.

Nu is er reden voor.

De zaak, die tusschen de kringen „in nieuw verband“ en ons in geding is, is niet van bijkomstige, maar van zeer ernstige, wyl principiële beteekenis.

I Gaaf om niets minder dan om de houding tegenover de H. Schrift als het onfeilbare en absoluut-gezaghebbende Woord onzes Gods.

Niet alleen om der waarheid wille, doch ook ter wille van onze heengegane broeders en zusters, moeten we dat blijven constatoeren en in al zijn ernst laten gelden.

En het lijkt geen twijfel, of wie zich in dit geding welbewust tegenover onze kerken stelt, moeten we op grond daarvan, hoe pijnlijk het ook valt, het vertrouwen ontzeggen, dat voorwaarde is voor samenwerking in den Evangelisatie-arbeid.

Heeds op zichzelf, maar nog te meer om de onzekerheid, die deze valsche verhouding tegenover de Schrift, ten aanzien van iemands belijdenis, op schier alle punten schept.

POPULAIR-WETENSCHAPPELIJKE SCHETSEN

Iets over het beeld van Jezus in de moderne literatuur.

door

W. M. LE COINTRE.

V.

Het is met iets als verademing, dat wij ons wenden van deze, veelzins-trieste, om niet te zeggen, kranke, literatuur tot een gansch andere, nl. die, welke gewijd is aan de beteekenis van den persoon van Jezus Christus voor het geloofs- en alledaags-leven des menschen; de literatuur van het stichtelijke, en populair-wetenschappelijke genre. In deze literatuur legt vaak de ééne schrijver den nadruk op een geheel anderen trek in het beeld van Jezus, dan de andere, ook al in overeenstemming met eigen aanleg, voorkeur, levenservaringen e.d. iets daarvan wil ik noemen, al was het dan alleen maar ter karakteriseering van de soort, die hier bedoeld wordt. Ook vermeld ik deze soort nadrukkelijk, omdat ze veelal mede een apologetisch karakter draagt. Waar we, m.n. op dit terrein, zoowel, wat het eigen, als wat het buitenland aangaat, in een waren overvloed baden, kan ik niet anders doen dan uit de menigte schoven hier en daar een paar plakken.

Uitschakelen, zonder meer, moeten wij dan wel, de in-enger-zijn meditatieve literatuur, ter herinnering noem ik ze alleen. Is tenslotte alle ziels-overpeinzing van een Christenmens niet, altijd weer, op één of andere wijze, een zich-concentreeren op het zaligmakende beeld van onzen Heere Jezus Christus, het uitzingen van het heimwee der ziel naar Hem, het stamelend belijden van het welhaast onuitsprekelijk-heerlijke van de levende gemeenschap met Hem? Ja, is alle waarachtig mediteeren niet: uitzeggen van wat Jezus Christus zelf ons van Zichzelf te zeggen geeft? De stroom van deze literatuur vloeit voort, van week tot week, wij kennen allen hen wel, die jaren lang ons verblijd hebben met het aangrijpende getuigenis van wat hun leven met Jezus was. Hopelijk zal niemand het mij onvel duiden, als ik, in dit verband, volsta met, ter kenschetsing, alleen den naam te noemen van wie toch ook hier zeker wel een meester genoemd worden mag, den naam van Dr A. Kuyper. Wat een rijk Jezus-beeld treedt ons tegen b.v. uit zijn: „In Jezus ontslapen“ of uit: „Zijn uitgang te Jerusalem“, me-

Maar — nu moeten we daarom niet ruw-weg ieder, die in de scheuring meeging ons vertrouwen opzeggen.

Er is heel wat onderscheid onder hen.

Er zijn er, die bewust het valsche standpunt ten aanzien van de H. Schrift aanvaardden.

Met hen kan er, zolang ze daarbij volharden, van samenwerking in de Evangelisatie geen sprake zijn.

Zij worden door ons niet uitgestooten, maar sloten zichzelf uit. Tusschen hen en ons scheidt niet onze willekeur, maar de belijdenis, die geldt als akkoord van samenwerking.

Doch nu zijn er zooveel anderen.

Er zijn er wien het groote beginsel waarom het in onzen droeven strijd van de laatste jaren ging en gaat, ontging — die tegen de dogmatische beslissing onzer kerken in hun hart in 't geheel geen bezwaar hebben. Daarmee eigenlijk van harte instemmen, dat die dogmatische beslissing welbeschouwd in 't geheel niet treft degenen tegenover wie ze genomen werd. Die te goeder trouw gelooven, wat anderen beweren: dat de Geref. kerken de wettige vrijheid der exegese aan handen leggen en daarmee de eere van het Woord Gods en de vrijheid der conscientie aantastten.

Er zijn anderen, die zich niet kunnen vinden in het kerkrechtelijk verloop der procedure.

Nóg anderen, die door hun liefde voor de personen of voor één van hen, die in het ongelijk werden gesteld, werden verleid, om ondanks veel bezwaar, dat ze hadden, in de scheuring mee te gaan. Ook die meeningen ter wille van man of vrouw, van bloedverwanten, enz.

Daarom eischen de rechtvaardigheid en de liefde, dat men onderscheid make.

Men sluit niemand uit, als zijn medewerking geen gevaar oplevert voor den arbeid.

Op grond van dit alles schijnt me de aangewezen weg, dat men tot medewerking toelate allen, die lo. verklaren, dat ze van harte instemmen met de dogmatische beslissing van onze kerken waarbij men hun die beslissing natuurlijk duidelijk maakt, en 2o. beloven, dat ze in hun arbeid geenerlei poging zullen doen, om de menschen te trekken naar de kerken of kringen van het „nieuwe verband“.

Wie dit verklaart geve men gul en hartelijk de plaats in 't werk waarop zijn gaven hem aanspraak geven.

V.

F.

ditatie over het lijden en sterven onzes Heeren“).

Natuurlijk zou hier ook heengewezen moeten worden naar de preek-literatuur, want tenslotte is elke goede prediking een teekening van het zondaren-zaligend beeld van den Heere Jezus Christus. In het bijzonder dan, nitteraard, wel al die preken, die tot doel hebben Jezus Christus in Zijn leven, lijden, sterven ons voor den geest te brengen, i.e.w. Zijn Heiland's heerlijkheid ons te teekenen. Het is wel waarlijk hartverheffend te overdenken wat er, in dit opzicht, over heel de wereld, van week tot week, geschiedt, in hoeveel talen het beeld van den Christus der Schriften der menscheid aangeprezen en Hijzelf daarin heerlijk wordt. Het is natuurlijk ondoelmatig hier literatuur te gaan noemen. Ik verwijs er dan ook alleen maar naar, om, bij dit deel, waarlijk niet het minste, van de Jezus-beeld-literatuur, U een indruk te geven van den rijkdom, dien wij hier bezitten en die wel heel scherp contrasteert met de armoede van zoo menig, tot nu toe ons geteekend, Jezus-beeld. Laat mij ook hier een naam mogen noemen, waarvan hopelijk velen de kens, in dit verband, zullen kunnen billijken, ik bedoel den naam van Dr J. C. Sikké. Ik verwijs m.n. naar zijn, als al zijn werk, origineel-schoone: „Lijdensoverdenkingen“, terwijl ik uit zijn: „Preken“, als voorbeeld, o.m. wijs naar een preek over Joh. 19:28, 29 en voorts naar heel den vierden Bundel zijner Preken“).

Naast deze, hierboven-aangeduide en met een enkel voorbeeld toegelichte, literatuur, gaan wij dan nu een greep doen uit den ontzaglijken overvloed van de thans-aan-de-orde-gestelde literatuur.

De bekende Geneefsche predikant Frank Thomas schreef zijn, door G. Gaspardin bewerkte, in het Nederlandsch vertaalde: „Levensvragen“, in welk werk hij lange apologetischen weg, twijfels en zwakken tot het vaste geloof in den Christus wil leiden“).

Van den Engelschen Dr J. R. Miller verscheen bij ons, vertaald en met een voorrede van Prof. Dr J. H. Gunning voorzien: „Jezus als persoonlijk Vriend“, waarin in het bijzonder gewezen wordt op den geheel nieuwen inhoud, door Jezus gegeven aan het begrip „vriendschap“, terwijl van denzelfden hier ook nog genoemd zij: „Hebt elkander lief“, waarin wordt aangedrongen op een liefdevollen levenswandel, in navolging van het exempel, dat de Meester ons in Zijn eigen leven te aanschouwen gaf“).

HET BOEK VAN DE WEEK.

Dr H. Wielenga, Van Jeruzalem naar Rome I. Van Jeruzalem naar Antiochie.
Kampen — J. H. Kok.

Het zou geen gemakkelijk werk zijn, de soorten van boeken, die er in verband met den Bijbel worden geschreven, te classificeeren.

Wanneer we er dan ook op wijzen, dat er boeken van onderscheiden aard zijn, die zich met den Bijbel bezighouden, dan bedoelen we allermint een rubricering van al deze boeken te geven.

Toch valt 't al spoedig op, dat er enkele lijnen van divisie door de totaal massa literatuur loopen. Daar zijn in de eerste plaats de wetenschappelijke commentaren. Boeken, die enkel het wetenschappelijk doel nastreven. Ze willen niet stichtelijk zijn in de eerste plaats, ofschoon ze zeer vele stoffen ter bouwning en stichting kunnen aandragen, wanneer we althans te doen hebben met werken van geloofige mannen van wetenschap. „Populair“ zullen commentaren echter nooit worden, aangezien ze uit den aard der zaak zich aan sluiten bij en behandeling geven van den oorspronkelijken tekst en dus nogal veel Grieksch en of Hebreewsch bevatten. Overigens zijn deze commentaren onmisbaar voor den theoloog. Dan bezitten we de zoogenaamde „Korte Verklaringen“. De bedoeling van dit soort werken is den bijbellezer een gids te zijn; den tekst beter te doen verstaan; en inzicht te geven in de bedoeling van het geheel. Inzonderheid de „Korte Verklaringen“, zooals die in de laatste jaren bij Kok uitkwamen, hebben onder ons Gereformeerde volk groote bekendheid verworven, en ze bevatten een schat van wetenschap, op eenvoudige wijze verwerkt. Vooral ook door en juist om de „nieuwe vertaling“ van den oorspronkelijken tekst, die deze „verklaringen“ bevatten, geven ze zeer belangrijke houvast voor een nieuwe bijbelvertaling. Een vraag om een nieuwe bijbelvertaling moet groeien; en deze „korte verklaringen“ kunnen ons volk ten dezen in de goede richting opvoeden.

Veel is er ook geschreven over den Bijbel. Er is de laatste jaren een zondvloed van literatuur — misschien juist; van bedrukt papier — gekomen, van de zijde van hen, die met geoorloofde en ongeoorloofde, met eerlijke en oneerlijke, met wetenschappelijk-aandoende en met alle wetenschap (ondanks den aangenomen schijn) spottende middelen, pogen den Bijbel te bevechten. Men „bewees“, dat mythen en sagen den eigen-

Van den bekenden Otto Funcke vermeld ik „Jezus en de Menschen“. Naar de titel te kennen geeft, handelt dit boek opzettelijk over de verhouding van Jezus tegenover de menschen, in hun afzonderlijke rangen en standen en daarbij dan ook over de vraag, hoe de Christenen het beeld van Jezus op aarde hebben te vertoonen in hun leven“).

Van Prof. Dr J. R. Slotemaker de Bruïne wil ik hier noemen zijn „Het Geloof aan God in de XXste Eeuw“, waarin op de van dezen auteur bekende, klare en suggestieve wijze, geleerd wordt, dat, in het zoo moeizame probleem van vrijheid en wetmatigheid, ware rust alleen maar is te vinden in den persoonlijken God, zooals die te kennen is in Jezus Christus“).

Dr A. van der Flier G.J.z. gaf uit, een lezing, door hem gehouden voor „Middaghoogte“ de bekende „Vereniging tot verdediging en verdieping der Christelijke Wereldbeschouwing“ (waaraan de naam van den apologet Dr A. H. de Hartog als een program onafscheidelijk verbonden is). Deze lezing (voorzien van een „Woord Vooraf“ door Dr F. van Gheel Gildemeester) is getiteld: „De beteekenis van het geloof in Jezus Christus voor onze tijd“, van belang m.n., omdat er door bereikt worden, mannen en vrouwen, die gemeenlijk door de kerk niet meer getrokken worden en op zulke debat-avonden gaarne komen“).

Van vrijzinnige zijde verscheen: „De Beteekenis van Jezus Christus voor ons Geloofsleven“, door Dr K. F. Proost, waarin achtereenvolgens een „historisch“, een „kritisch“ en een „dogmatisch“ Jezus-beeld gegeven wordt, waarbij vooral oriëntatie plaats grijpt naar het rechts-moderne standpunt van Prof. Roessingh. Gelukkig wordt hier duidelijke taal gesproken, wat men, vooral als een vrijzinnige over Jezus praten gaat, niet altijd zeggen kan. Hier heet het onomwonden: „Nadrukkelijk zij er nog eens op gewezen, dat het hier niet geldt den historischen Jezus...“).

De bekende Dr P. Stegenga gaf uit: „De Levensvragen en het Licht Gods“, voordrachten tot dieper inzicht in de Christelijke Wereldbeschouwing, waarvan dit, als eerste deel, dan handelt „over God en Jezus Christus“. Wat Dr Stegenga tot spreken over deze dingen droug, „was de smartelijke ervaring, die ik heb gemaakt, dat voor velen, ook onder de Christenen, woorden als God en Christus eenvoudig groote woorden zijn, dikwijls zonder inhoud...“). In vijf voordrachten wordt dan achtereenvolgens gehandeld over: 1.

lijken hij
bijbel niet
op de ve
Desonda
Geen of
getiek zo
als de wa
Woord va
Ook ont
en onaan
Schilde
als in sch
houd, die
we denke
Bijbel als

Maar o
die werke
ten te he
Dat zijt
stichtelijk
Zoo zij
onvergetel
al bijna
Er zijn
benaderen
Er zijn e
schenen i
leven“, „
die meer
toonen.
Dit too
groot geze
je van de
waardige
naar —
Ja, juis
zoo zijn,
vallen.
Juist d
in den r
Maar i
Dat „o
geheel bi
gemaal g
van zoo
ge onmid
waar het
Zoo ko
terveld's
kon het
Riesterve
zoo ook
(waarom
veel? M
loevlucht

Gods be
isme. 2:
soonlijke
de, God
en de o
I. Verzo
van Chr
gen. 5: 1
de Eeuw
ken „pet
Een z
1907 in
hij zij d
die bij z
gevoende
toornen.
natuur, l
persoon.
wel ge
„schuld“
van het
zelf heel
geet van
solate“.
in „Eeni
het volg
Christus.
uis, met
die stral
laat alty
hoe het
geeseld v
den, als
geweld v
heerlijk
Voeten, v
geborene
omvang
worden.
Kruis. E
bel en s
„boekbe
en kort
waardoo
digen m
Van s
Johel S
dal, voe
teile geg
und so
vindt h
liefde G